

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en van de Wet Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen in verband met de inning van partneralimentatie (31575).**

De beraadslaging wordt geopend.

Mevrouw **Duthler** (VVD): Mevrouw de voorzitter. Dit wetsvoorstel draagt de inning van partneralimentatie op aan het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen, het LBIO. Dit is een zbo dat eenvoudig informatie kan inwinnen bij de Belastingdienst, het UWV en gemeenten en zonder inschakeling van een gerechtsdeurwaarder beslag kan laten leggen op inkomsten uit arbeid of uitkering.

Het uitgangspunt dat de inning van partneralimentatie, een civielrechtelijke vordering, tot het private en niet tot het publieke domein behoort, wordt hiermee verlaten. Dit is een onwenselijke ontwikkeling. Inning van partneralimentatie is geen overheidstaak. Het is een verantwoordelijkheid van de ex-partners zelf. Bovendien concurreert het LBIO op dit vlak met de gerechtsdeurwaarders. De aan het LBIO op te dragen activiteiten worden nu door de markt verricht. Er is geen reden om aan te nemen dat die activiteit van inning te wensen overlaat, aldus ook de Raad van State. De mededingingsrechtelijke regel dat de overheid geen marktactiviteiten verricht als die ook door marktpartijen kunnen worden uitgevoerd, wordt hier met voeten getreden. De overheid kan pas marktactiviteiten verrichten als de inning als een dienst van algemeen economisch belang kan worden aangemerkt. Waarom is de minister van oordeel dat inning van partneralimentatie zo'n dienst is? Wat gaat er nu mis?

Als een ex-partner één maand in een periode van zes maanden verzuimt de betalen, kan al een beroep worden gedaan op het LBIO. Waarom zo'n lage drempel? Bovendien zijn de kosten die het LBIO in rekening brengt, niet de reële kosten. Op die manier ontstaat ook nog eens valse concurrentie. Gerechtsdeurwaarders brengen namelijk wel de reële kosten in rekening. Waarom zouden ex-partners nog een gerechtsdeurwaarder inschakelen als het goedkoper kan via het LBIO?

Ik vat het samen. Het gaat hierbij om familierechtelijke betrekkingen, om civielrechtelijke betrekkingen. Waarom worden deze met dit wetsvoorstel in de publiekrechtelijke sfeer getrokken? Waarom een familierechtelijke vordering met publieke middelen, belastinggeld, laten innen?

Inning van partneralimentatie is een private zaak en moet een private zaak blijven.

Minister **Hirsch Ballin**: Mevrouw de voorzitter. Zeker, bij civielrechtelijke vorderingen geldt in het algemeen dat het niet vanzelf de taak is van de overheid om daarbij als innende instantie op te treden ten behoeve van private partijen. Desalniettemin is als een ogenschijnlijke uitzondering op deze behartigenswaardige hoofdregel voor deze systematiek gekozen. De reden daarvoor is dat zich precies bij het innen van partneralimentatie vaak problemen voordoen. Daardoor zijn de procedures moeizamer en minder effectief dan op dit terrein

gewenst is. Dat heeft verschillende nadelen. Een van deze nadelen is dat dit aspect in de verhouding tussen de gescheiden partners te lang nodeloos een bron van conflict blijft. Dat gaat ook ten koste van de relatie met kinderen. Binnen het overheidsbeleid is die relatie zeker een belangrijke factor. Tegelijkertijd wordt hierdoor vaak een beroep gedaan op de bijstand. Ook daarom bestaat er behoefte aan een effectieve verbetering van de inning. Het LBIO kan daarbij een nuttige rol vervullen.

Een behoorlijke nakoming van de verplichting tot partneralimentatie is daarom naar mijn inzicht niet alleen in het belang van de alimentatiebehoefte ex-partner. Het dient ook een algemeen maatschappelijk belang.

Uiteraard gaat het niet om een vrijblijvende keuze van de alimentatieplichtige. Wij moeten er ook niet in berusten dat de procedure via deurwaarders enzovoort tot een weinig effectieve inning leidt. Wij zien dat eigenlijk ook aan de effecten op de bijstand. Wij verwachten dat de inning van partneralimentaties door dit wetsvoorstel zozeer zal worden verbeterd, dat op jaarbasis 24 mln. minder hoeft te worden uitgegeven aan de bijstand. Dat zijn dus kosten die op de verkeerde plaats terechtkomen.

De opzet is ontleend aan het huidige systeem van de inning van kinderalimentatie. Een dergelijke regeling als die wij gaan toepassen voor de partneralimentatie, geldt nu voor de inning van de kinderalimentatie. Wij weten dus uit de praktijk hoe dit functioneert.

Voor zover onder de gerechtsdeurwaarders zorgen leven over de concurrentie, wil ik opmerken dat het systeem via de deurwaarders de tekorten vertoont waarop ik net heb gedoeld. Bovendien moet dit voor de gerechtsdeurwaarders uit een oogpunt van de bedrijfsvoering niet het meest attractieve deel zijn. Natuurlijk, het is prima als gerechtsdeurwaarders zich ook over deze zaken ontfermen. Ik heb ook alle waardering voor de gerechtsdeurwaarders die zich daarvoor hebben ingezet, ondanks het feit dat dit zeker niet een erg lucratieve zaak is. Dat wordt gewaardeerd. Voor het systeem als geheel, waarvoor de overheid de verantwoordelijkheid heeft genomen, gelden de genoemde overwegingen.

Mevrouw **Duthler** (VVD): Voorzitter. De groep van ex-partners die alimentatie nodig heeft als basisinkomen is niet de groep ex-partners die een beroep kan doen op het LBIO. Voor veel ex-partners vormt deze alimentatie een aanvulling op het inkomen. Waarom is ervoor gekozen om voor alle ex-partners de mogelijkheid van een beroep op het LBIO open te stellen, en niet alleen voor de groep die anders in de bijstand terechtkomt?

Bovendien heeft de gemeente in het kader van de Wet werk en bijstand al mogelijkheden om de bijstand te verhalen op een alimentatieplichtige die niet betaalt. Sommige gemeenten maken daar geen gebruik van en laten de bijstand gewoon doorlopen. Moet dan niet wat meer druk worden gelegd op die gemeenten, opdat zij deze bedragen alsnog verhalen op de alimentatieplichtige?

Minister **Hirsch Ballin**: Mevrouw de voorzitter. Ik dank mevrouw Duthler voor haar opmerkingen in tweede termijn.

## Hirsch Ballin

In haar eerste vraag ligt enigszins de gedachte besloten dat wij op een doelmatige wijze onderscheid kunnen maken tussen alimentatie als een primaire, de belangrijkste, inkomensbron, in welk geval de bijstand onmiddellijk als alternatief fungeert, en alimentatie waarbij dat niet het geval is. In dat laatste geval blijft bijstand dus buiten beeld. Dat onderscheid kun je maken. Er zijn natuurlijk ook situaties waarbij de bijstand wel aan de orde is. Er is dan weliswaar een eigen inkomen, maar dat is ontoereikend. Het aanbrengen van dat soort onderscheidingen in het wetsvoorstel zou de regeling aanzienlijk hebben gecompliceerd. Ook bij een heroverweging zou ik daar niet voor willen pleiten.

Het blijkt dat in de praktijk een aanzienlijke vermindering van de druk op de verhoudingen plaatsvindt door een dergelijke regeling te treffen. Ik wijs nogmaals op de gunstige ervaringen op het gebied van de kinderalimentatie. Ik wil dan ook een beroep doen op deze Kamer om dit wetsvoorstel, naar ik hoop met de steun van alle leden, aan te nemen zodat het op 1 augustus in werking kan treden.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik dank de minister voor zijn reactie in tweede termijn.

Het wetsvoorstel wordt zonder stemming aangenomen.

De **voorzitter**: De aanwezige leden van de fractie van de VVD wordt conform artikel 121 van het Reglement van Orde aantekening verleend dat zij geacht willen worden, zich niet met het wetsvoorstel te hebben kunnen verenigen.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

---

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Mediawet 2008 in verband met onder meer de erkenning en financiering van de publieke omroep (31804).**

De beraadslaging wordt geopend.

De **voorzitter**: Ik heet minister Plasterk van harte welkom in de Eerste Kamer.

□

De heer **Asscher** (VVD): Voorzitter. Bij onze inbreng in de commissie stelden wij nog dat onze fractie met gemengde gevoelens kennis had genomen van dit wetsvoorstel. Bij het voorbereiden op dit debat en het nogmaals lezen van het wetsvoorstel en alle stukken moet ik eigenlijk stellen dat ik met verbazing heb kennisgenomen van hetgeen ons is aangeboden en waarvan ons wordt gevraagd ermee in te stemmen. Verbazing eigenlijk vooral omdat dit wetsvoorstel zo in strijd is met het door mij hoog ingeschatte karakter van deze minister en zijn open manier van communiceren en leidinggeven. Deze minister lijkt toch een van de weinigen in dit kabinet die zich laat voorstaan op een visie en een eigen mening. De tegenstelling kon eigenlijk niet groter zijn dan met dat wat ons nu wordt aangeboden: een stuk zonder visie en zonder eigen mening. Het

doet mij nog het meest denken aan de Monumentenwet: een vermolmd gebouw moet ten koste van alles in stand worden gehouden. Het fundament is rot en de visie ontbreekt, maar toch wordt er voortgeborduurd op behoud van de bestaande situatie. Kan er bij een monument nog sprake zijn van een historisch besef, een boodschap voor het nageslacht of een cultuurhistorisch belang, bij deze vermolmden ruïne is slechts te hopen dat deze zo snel mogelijk in elkaar stort. Waar is toch die visionaire minister gebleven die een heldere, geïnspireerde visie op de toekomst kan geven?

Een visie waarmee de Kamer het eens of oneens kan zijn, maar die in ieder geval ons meeneemt naar mooie vergezichten voor de toekomst van een bestel dat wordt klaargestoomd door een minister die leiding wil geven aan een maakbaar omroepeland. Wel, daar zien we in de verste verte en ook in de nabije toekomst helemaal niets van. De eigen mening is vastgelopen in het drijfzand van de polder: erkenningen en het intrekken daarvan zijn afhankelijk van de visitatiecommissie, het Commissariaat voor de Media en de raad van bestuur. Kan er nog meer gepolderd worden in één wet?

En dan nog de visie. Nou ja visie, het afwezig zijn van die blik in de toekomst die zelfs in de verste verte en met een nauwgezette tekstanalyse niet te vinden is. Er zijn lichte verbeteringen zichtbaar binnen het huidige bestel, maar dat is nou net de zwakte. Deze progressieve minister is uiteindelijk de meest behoudende van dit kabinet. Hij wil namelijk vrijwel alles bij het oude houden en beschermt de machtspositie van de gevestigde orde. Hadden wij bij de behandeling van de Mediawet 2008 al zijn uitspraak "vernieuwing moet van onderop geïnitieerd worden, ik wacht af" en meer van dergelijke passieve mededelingen, nu is het vooral het behoud van het oude. Als dat niet conservatief is, dan weet ik het niet meer.

Het wordt dus tijd om een visie te ontplooiën. Als dat niet die van een rooms-rood kabinet met een randje is, dan maar een liberale visie neergezet die eerder toekomstgericht is, en die ook nog een beperking van de kosten inhoudt. Want waarom moeten er drie netten gecontinueerd worden, waarom moet er verstrooiing zijn die met belastinggeld betaald wordt, waarom moet belastinggeld gegeven worden om bij sport te kunnen concurreren met de commerciële omroep, die ik liever de vrije omroep noem? Wij zien liever een beperkte publieke omroep met twee netten, minder verstrooiing en zonder reclame. Hierdoor wordt de sterke afhankelijkheid van de kijk- en luistercijfers beëindigd, worden de netmanagers afgeschaft en kunnen de omroepen zich weer profileren naar hun achterban toe.

In veel debatten aan de overkant hoor ik terecht steeds dat een van de waarden van onze samenleving is de scheiding tussen kerk en staat, maar om politiek conveniërende redenen geldt dat niet voor de publieke omroep en het bestel. Scheiding tussen kerk en staat is prachtig in Nederland, maar niet in omroepeland. In de vrijwel Kamerbreed gesteunde motie-Van der Ham c.s. heeft de Tweede Kamer uitgesproken dat het tot de taken van de publieke omroep behoort om aanbod te verzorgen van levensbeschouwelijke aard, zoals de uitzending van kerkdiensten of programma's die kijkers en luisteraars informeren over de verschillende religies en levensbeschouwingen in de Nederlandse samenleving.

De heer **De Boer** (ChristenUnie): In de memorie van